

התהליך של יצירת תוכנית העבודה של צה"ל לשנה הקרובה, הוא תהליך מורכב ודו-כיווני. הוא מתחיל בהגדרת המטרות והיעדים, ממשיך להגדרת המשימות והפעולות, ומסתיים בהערכת התוצאות. תהליך זה כרוך בהכרח בהתייעלות עם כלל הגופים הרלוונטיים, ובהקצאת משאבים מתאימים. חשוב להבין כי תוכנית העבודה איננה מסמך סטטי, אלא מסמך דינמי שיכול להתאים את עצמו לשינויים במצב. לכן, יש להקדיש תשומת לב מיוחדת להקמת מערכת מעקב ודיווח שתאפשר לזהות סטיות מהתוכנית ולתקנן בזמן.

התהליך של יצירת תוכנית העבודה של צה"ל לשנה הקרובה, הוא תהליך מורכב ודו-כיווני. הוא מתחיל בהגדרת המטרות והיעדים, ממשיך להגדרת המשימות והפעולות, ומסתיים בהערכת התוצאות. תהליך זה כרוך בהכרח בהתייעלות עם כלל הגופים הרלוונטיים, ובהקצאת משאבים מתאימים. חשוב להבין כי תוכנית העבודה איננה מסמך סטטי, אלא מסמך דינמי שיכול להתאים את עצמו לשינויים במצב. לכן, יש להקדיש תשומת לב מיוחדת להקמת מערכת מעקב ודיווח שתאפשר לזהות סטיות מהתוכנית ולתקנן בזמן.

מהעיתונות אני למד שהיום התחיל בבסיס חיל האוויר בחצור כנס בן יומיים, בראשות הרמטכ"ל, ובהשתתפות סגל הפיקוד הבכיר של צה"ל, כ-600 קצינים מדרגת אלוף-משנה ומעלה. הכנס ייוחד לתחקירי המלחמה ולהשפעת הלקחים שהופקו מהם על תוכנית העבודה של צה"ל לשנה הקרובה. האם תוכנית העבודה של צה"ל לשנה הקרובה תהיה שונה מהתוכנית של השנה הקודמת? האם תהיה יותר גמישה? האם תהיה יותר ממוקדת?

שדרוג ניכר במערך המילואים, צידו ואימוניו;

תגבור האימונים ליחידות הסדירות (ולשם כך ייקראו השנה יחידות מילואים רבות להחליף את הסדירים בעת האימונים);

הצטיידות באמצעים חדשים, בדגש על איסוף מודיעין; ושיפור שיתוף הפעולה בין הזרועות ובין החילות השונים.

כל זה טוב ויפה, ויעלה כמובן עשרות מליארדים יקרים של שקלים. אך מה שצה"ל צריך זה לא עוד לוגיסטיקה או מודיעין, זה ברור ומובן מאליו. צה"ל צריך את **הממזריות** של פעם, הראש האחר, הפלפל, ההעזה של עייזר ויצמן ומשה דיין להפציץ את מטוסי חיל האוויר של צבאות ערב על הקרקע עוד לפני שהתרוממו, או הטוויסט של רפול להנחית את החיילים בעורף האוייב, ולא מהכיוון שממנו הוא מצפה שנגיע (ההנחתה צפונית לנהר האוולי במלחמת לבנון הראשונה), ועוד. היה לנו את זה, והניצוץ כבה.

איך מחזירים אותו? לומדים את אמנות המלחמה. את התחכום, את הממזרות. כן, אפשר בהחלט ללמוד את זה.

אינני איש צבא ואין לי השכלה צבאית (כך גם מרבית קציני צה"ל, מתברר לפי המחקרים האחרונים) אך אני חובב ספרות צבאית, קרבות וטקטיקה.

אחד הספרים האהובים עלי בהקשר זה הוא כמובן "**אמנות המלחמה**" של [ניקולו מקיאוולי](#). כמה קציני צה"ל שמעו על הספר הזה? כמה מהם למדו אותו בעל פה?

מקיאוולי חי בין השנים 1469-1527, ולמרות זאת הספר שלו נקרא כאקטואלי לגמרי. מדוע? כי הציוד מתקדם, השריון מתוחכם יותר וכך גם הטילים, אך האדם הוא אותו אדם. חייבים ללמוד מן הנסיון. את הספר יש לי באנגלית, ולכן אתרגם כאן עבורכם כמה כללים, שאותם חייבים להתחיל לשנן. הם גם לא עולים אגורה, ועם זאת הם שווים זהב. לדוגמה:

▪ מי שמקפיד להבין את הכוונות ואת מבנה האויב, ומשקיע יותר בהכנות ובמשמעת של צבאו, יהיה פחות חשוף לסכנות, ויכול לצפות להצלחה בקרב.

□□□□ □□□□, לעולם אל תתחיל במלחמה לפני שהכנת את אנשיך, ראית שהם במצב של מוכנות לחימה, ובמורל גבוה.

2. אם רוצים שתוכנית תצליח, יש להסתירה מן האויב, עד לביצועה המפתיע.

3. אין דבר חשוב יותר בזמן מלחמה מאשר לנצל הזדמנות, כאשר היא נקראת.

4. מעטים האנשים שהם אמיצים מלידה, אך משמעת טובה וניסיון יהפכו רבים מהם לכאלה.

5. מי שכוחותיו אינם מסודרים כאשר הם רודפים אחר אויב, סביר שיאבד את היתרון שהיה לו, ולבסוף עלול להיות נרדף בעצמו.

6. פעל הפוך ממה שהאויב מצפה שתעשה.

7. אם אתה חש שהאויב מכיר את תוכניותיך, אתה חייב לשנות אותם.

8. מפקדים טובים לעולם לא ייכנסו למלחמה, אלא אם היא בבחינת צורך מוחלט, או שזו הזדמנות בלתי חוזרת.

9. בזמן המלחמה היזהר שלא לשלוח את כוחותיך למשימות שאינם מכירים, אחרת התוצאה היא חוסר סדר ובלבול בצבאך שלך.

וכך הלאה וכל הלאה, הבנתם. מקיאווולי מלמד שם את אומנות התחבולה, ההסתרה

והמניפולציה בזמן מלחמה. זה נכתב לפני מאות שנים, אך צריך להיות ספר חובה בצה"ל, שמרוב משימות שיטור, אימת בג"ץ, "בצלם", וייתר הארגונים שנוצרו כדי לכבול את ידיו, וכמובן התקשורת, שכח איך מתנהג צבא.

ואם אין לנו כוח לחזור אל ההיסטוריה הטובה והמלמדת, אפשר להסתפק בניתוח הממזריות, הלוחמה הפסיכולוגית וההסוואה של חסן נסראללה במלחמה האחרונה. אין אף פעם בושה ללמוד מן האוייב, גם זה כלל של מקיאווולי. אם נחקה בעצמנו את העורמה שהפגין, זה יספיק. את זה גם שר הביטחון עמיר פרץ יוכל להבין, אני מקווה.